

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 18 maja 2016 r.

BON.II.053.15.2016.MR

Przewodnicząca Stowarzyszenia Pomocy
i Wspierania Rozwoju Niepełnosprawnych
„Szansa”

Prezes
Stowarzyszenia Inicjatyw Społecznych
„Teraz”

Prezes Zarządu
Solidarni Ziemi Puławskiej

Działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o petycjach* (Dz. U. poz. 1195) oraz w nawiązaniu do petycji z dnia 5 lutego 2016 r., dotyczącej wydłużenia wieku szkolnego osób z niepełnosprawnością, zniesienia ograniczeń co do wydłużania nauki na poszczególnych etapach edukacyjnych, zwrotu kosztów dojazdu do końca nauki w szkole, dowozu do WTZ-ów i zwiększenia ilości WTZ-ów oraz zwiększenia kwoty renty socjalnej, w zakresie kompetencji Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, uprzejmie wyjaśniam, co następuje:

Odnosząc się do postulatu dotyczącego zorganizowania dowozu wszystkich osób niepełnosprawnych do warsztatów terapii zajęciowej uprzejmie informuję, że zgodnie z § 19 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w *sprawie warsztatów terapii zajęciowej* (Dz. U. Nr 63, poz. 587) do kosztów działalności warsztatu, które mogą być dofinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zalicza się koszty dowozu uczestników lub eksploatacji samochodu, związanej z realizacją programu rehabilitacyjnego i niezbędną

obsługą działalności warsztatu. Oznacza to możliwość finansowania ze środków PFRON kosztów dowozu uczestników do warsztatu terapii zajęciowej.

Odpowiadając na wniosek dotyczący zwiększenia liczby warsztatów terapii zajęciowej uprzejmie informuję, że dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej jest zadaniem samorządu powiatowego. Zgodnie z ustawą z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie powiatowym* (Dz. U. z 2015 r., poz. 1445, z późn. zm.) powiat wykonuje określone innymi ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie m.in. wspierania osób niepełnosprawnych. Ponadto, zgodnie z art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.) do zadań powiatu należy m.in. podejmowanie działań dotyczących rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych. Powiat podejmując określone działania powinien brać pod uwagę zapisy powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych, którego opracowanie i realizacja jest zadaniem powiatu (art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy *o rehabilitacji (...)*), jak i aktualne, zidentyfikowane potrzeby niepełnosprawnych mieszkańców.

Powiat mając na względzie potrzeby osób niepełnosprawnych, jak w tym przypadku w zakresie dostępności terapii w warsztatach terapii zajęciowej, może podejmować działania zachęcające różne podmioty do tworzenia warsztatów terapii zajęciowej bądź jednostki prowadzące warsztaty, w przypadku funkcjonujących już warsztatów, do zwiększania liczby miejsc w wtz (o ile jest to możliwe biorąc pod uwagę warunki lokalowe i kadrowe).

Niemniej, dostrzegając konieczność podjęcia działań w obszarze systemu wsparcia osób niepełnosprawnych, w ramach Działania 2.6 Programu Operacyjnego *Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020* planowana jest realizacja projektu w ramach typu projektu „Rewizja i rozbudowa istniejących rozwiązań ustawowych realizowanych przez podmioty publiczne i niepubliczne na rzecz włączenia społecznego osób niepełnosprawnych oraz wypracowanie nowych rozwiązań w tym zakresie”. Zakłada się przeprowadzenie analizy rozwiązań ustawowych rehabilitacji społecznej, co ma pozwolić na modyfikację lub dodanie do istniejącego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych instrumentów, zapewniających możliwie samodzielne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w społeczeństwie.

Odnosząc się do kolejnego postulatu uprzejmie informuję, że zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. *o rencie socjalnej* (Dz. U. z 2013 r., poz. 982, z późn. zm.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18. roku życia;

- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25. roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Należy jeszcze raz podnieść, że w ust. 2 art. 14 ww. ustawy wskazano, że osobie, która spełniła warunki określone w ust. 1, przysługuje renta socjalna stała – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała, bądź renta socjalna okresowa – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa. Ustalenia całkowitej niezdolności do pracy, dokonuje się na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* (Dz.U. z 2015 r., poz. 748, z późn. zm.) stosując odpowiednio między innymi art. 12 - 14 tej ustawy (art. 5 i 15 ustawy *o rencie socjalnej*).

Należy zauważyć, że renta socjalna nie jest świadczeniem z systemu ubezpieczeń społecznych, a wśród pozytywnych przesłanek nabycia prawa do ww. świadczenia brak jest wymogu posiadania jakiegokolwiek stażu ubezpieczeniowego. Dlatego też renta socjalna ma charakter świadczenia zabezpieczającego, a jej celem jest kompensowanie braku możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczenia społecznego ze względu na to, że całkowita niezdolność do pracy powstała przed wejściem na rynek pracy.

Natomiast w przypadku renty z tytułu niezdolności do pracy świadczenie to uzależnione jest od spełnienia łącznie następujących warunków:

- 1) posiadania wymaganego stosownie do wieku ubezpieczonego okresu składkowego i nieskładkowego. Co najmniej jest to 5 lat dla osób w wieku powyżej 30 lat, przy czym ten pięcioletni okres musi przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia,
- 2) istnienia niezdolności do pracy powstałej w trakcie ubezpieczenia lub w ciągu 18 miesięcy od jego ustania (ewentualnie w ciągu 18 miesięcy od ustania niektórych okresów uznanych za składkowe lub nieskładkowe).

Odpowiadając na postulat zwiększenia kwoty renty socjalnej należy po pierwsze wyjaśnić charakter świadczenia jakim jest renta socjalna. I tak, należy zauważyć, iż renta socjalna jest świadczeniem obligatoryjnym, ciągłym i zabezpieczającym, a jej celem jest kompensowanie braku możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczenia społecznego ze względu na to, że całkowita niezdolność do pracy powstała przed wejściem na rynek pracy. Renta socjalna jest świadczeniem wypłacanym z systemu zabezpieczenia społecznego w całości finansowanym z budżetu państwa.

Ustalając wysokość renty socjalnej ustawodawca odniósł się do procentowej kwoty (84%) najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy określonej w ustawie *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych*, z uwagi na zbliżony charakter tych świadczeń tj. rekompensata braku możliwości podjęcia pracy i zabezpieczenie

egzystencji. Osobom niepełnosprawnym zatem zagwarantowane zostało prawo do stałego świadczenia.

Równocześnie informuję, że od 1 marca 2016 r. wysokość renty socjalnej wynosi 741,35 zł natomiast wysokość najniższej gwarantowanej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy - 882,56 zł.

Zestawiając wysokość ww. świadczeń można stwierdzić, że sytuacja osób pobierających rentę socjalną i osób pobierających najniższą gwarantowaną rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, jest podobna, mimo, że osoby pobierające renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy odprowadzały składki na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, a więc wносиły wkład finansowy do systemu ubezpieczeń.

W odpowiedzi na stwierdzenie, iż renta socjalna zmusza osoby niepełnosprawne do egzystowania na poziomie minimum socjalnego i to minimum obliczonego bez uwzględnienia zwiększonych potrzeb podstawowych Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jeszcze raz zwraca uwagę na cel renty socjalnej jakim jest rekompensata braku możliwości podjęcia pracy, renta socjalna nie może zaspokajać wszystkich usprawiedliwionych potrzeb osób niepełnosprawnych. W ocenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej sytuacja materialna rencistów socjalnych nie odbiega od sytuacji materialnej innych osób niepełnosprawnych.

W pierwszym miejscu należy podnieść, iż renta socjalna nie jest świadczeniem uzależnionym od dochodu, nie obowiązują tu bowiem kryteria dochodowe, tak jak w przypadku świadczeń z pomocy społecznej. Przykładowo, maksymalna wysokość zasiłku stałego, będącego świadczeniem z pomocy społecznej dla osób niezdolnych do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnych do pracy (całkowita niezdolność w myśl ustawy o pomocy społecznej oznacza całkowitą niezdolność do pracy w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych albo zaliczenie do I lub II grupy inwalidów lub legitymowanie się znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w rozumieniu przepisów *o rehabilitacji* (...)) wynosi 604 zł. Przy czym cały czas w okresie pobierania zasiłku stałego osoba musi spełniać kryterium dochodowe, a więc jej dochód nie może przekroczyć odpowiednio – 634 zł, w przypadku osoby samotnie gospodarującej lub 514 zł – w przypadku osoby w rodzinie.

Renciści socjalni mają prawo również ubiegać się o przyznawane bez kryterium dochodowego zasiłki pielęgnacyjne (153 zł) na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. *o świadczeniach rodzinnych* (Dz. U. z 2015 r., poz. 115 z późn. zm.), o dodatki mieszkaniowe o jakich mowa w ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. *o dodatkach*

mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 966 z późn. zm.) oraz dodatki energetyczne na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - *Prawo energetyczne* (Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 z późn. zm.).

Ponadto w szczególnie uzasadnionych przypadkach rencista socjalny może ubiegać się o specjalny zasiłek celowy z pomocy społecznej, w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Warto zauważyć, że osoby pobierające rentę socjalną w większości nigdy nie osiągają samodzielności życiowej, mimo ukończenia 18 roku życia nadal zamieszkują z rodzicami lub też przebywają wiele lat w instytucjonalnych formach opieki, najczęściej w domach pomocy społecznej. Renta socjalna jest zatem wkładem osoby niepełnosprawnej w budżet domowy dając jej jednocześnie poczucie godności, a do pewnego stopnia także niezależności.

Nie negując, że państwo ma szczególne zobowiązania wobec wszystkich obywateli, zwłaszcza tych, którzy nie mogą sami zaspokoić swoich potrzeb na poziomie uznanym za niezbędny, nie można zapominać o funkcjonującym obok systemie ubezpieczeń społecznych. Podwyższenie kwoty renty socjalnej prowadziłoby praktycznie do zrównania pod względem wysokości świadczeń ze świadczeniami pobieranymi z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, co mając na uwadze, że osoby te w pewnej części wypracowały sobie wysokość świadczenia, byłoby dla nich krzywdzące. Tym samym prowadziłoby to deprecjacji systemu ubezpieczenia społecznego, w którym świadczenia przyznawane są z tytułu pracy, z tytułu opłacanych składek.

Z uwagi na powyższe, biorąc pod uwagę cel renty socjalnej, podniesienie kwoty renty tak aby w jej wysokości były uwzględnione potrzeby rehabilitacji nie znajduje uzasadnienia.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy *o petycjach* sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

MINISTER
z up.
Krzysztof Michałkiewicz
SEKRETARZ STANU